

Pražské fórum pro romské dějiny

Programové prohlášení

Romské komunity jsou nedílnou součástí multietnické mozaiky středovýchodní, východní a jihovýchodní Evropy a sdílejí její bouřlivé a proměnlivé moderní dějiny. Romská studia na tomto území jsou dlouhou dobu doménou folkloristů, filologů a etnologů, zatímco historie Romů je jako disciplína roztržštěná a izolovaná. Krom toho není dosud výzkum romských dějin přijímán jako nedílná součást historického bádání v regionu. V Evropě neexistuje akademická platforma, která by podporovala historický výzkum zaměřený na Romy či která by napomáhala debatě o výzkumu mezi badateli v oblasti společenských věd a humanitních oborů a vytvářela a koordinovala tak společné výzkumné projekty.

Pražské fórum pro romské dějiny je akademická iniciativa založená na podporu mezioborového, intersekcionalního a nadnárodního studia, které tato omezení překonává. Naším společným cílem je prosazovat stěžejní význam studia romských dějin pro komplexní pochopení evropské historie a současných společností. Proto si klademe za cíl: 1) posílit akademický výzkum Romů v 19. a 20. století zaměřením se na historicky informované přístupy a podporou alternativních a nově se formujících badatelských postupů a 2) kultivovat dialog mezi historiky, sociology, antropology, filology a dalšími badateli stojícími mimo obor romistiky s cílem zařadit studium romské historie do středu nového uvažování o evropské historii.

Fórum podporuje orientaci na romskou historii, aby přispělo k decentralizaci hegemonních národních narativů či narativů založených na identitě v evropské historii. Proto se snažíme integrovat středovýchodní, východní a jihovýchodní Evropu a romskou historii v těchto oblastech do širších nadnárodních a srovnávacích dějin západní, severní a jižní Evropy i do historie míst mimo Evropu, kam mnoho evropských Romů emigrovalo během posledního století. Přestože jsou středem našeho zájmu Romové ze středovýchodní, východní a jihovýchodní Evropy, při jejich studiu se badatelé zabývají i širšími historickými otázkami,

například historií holokaustu, studenou válkou, sociálním státem a občanstvím, ekonomikou a jejími sociálními dopady, společenskou mobilitou a migrací. Jinými slovy, historie Romů je zásadní pro pochopení širších dějin moderního světa.

Fórum si klade za cíl vytvořit prostor, kde mohou akademici o těchto otázkách debatovat z různých úhlů pohledu a s různým přístupem. To zahrnuje i navazování vztahů a otevření dialogu mezi anglofonním akademickým výzkumem a výzkumem v jiných regionech, včetně středovýchodní, východní a jihovýchodní Evropy. Jelikož si zároveň uvědomujeme problematickou roli akademického vědění v utvrzování nerovných mocenských vztahů mezi Romy a okolím, snaží se Fórum podporovat reflexivní, sebekritické práce, které se zaměřují na Romy jako dějinné aktéry a ne jako na předmět nebo oběť. Aníž bychom zlehčovali dějiny diskriminace a perzekucí, podporujeme rozvoj diskuzí, které téma sociální nerovnosti zkoumají do větší hloubky a vedou například k metodologické debatě o mezích dostupných historických zdrojů a možnostech jejich vyvážení. Problematizujeme historické přístupy, které vycházejí z představy Romů jako vždy pouze těch izolovaných nebo marginalizovaných v rámci majoritních společností, a zajímají nás procesy lokálního přizpůsobení centrální politiky, interakce i izolace a spolupráce i konflikty. Metodologicky se věnujeme procesům sociální diferenciaci podle etnické a rasové příslušnosti, především tomu, jak se protínají s jinými formami jinakosti, jako jsou gender, sexualita, věk a třída.

Fórum se zaměřuje především na akademický výzkum, ale vítá debatu a iniciativy, které podporují tvorbu vědění ve spolupráci se skupinami mimo akademickou obec. V tomto smyslu doufáme, že naše práce může reflektovat a doplňovat jiné nedávné i současné projekty, které sdílejí naše přesvědčení o důležitosti a ústředním postavení oboru romských dějin.

V Praze, 15. září 2016